

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma 2027–2029 / KK

VD/5936/02.01.00.00/2025

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomen talouskasvu on varovaisen positiivinen. Vuonna 2024 bruttokansantuote supistui 0,1 prosenttia, mutta sen ennustetaan kasvavan 1,3 prosenttia vuonna 2025 ja noin 1,5 prosenttia vuosina 2026–2029. Myös Valtiovarainministeriön ennusteessa todetaan kasvuun liittyvän merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaikuttaa ennustettuun kasvuun ja julkisen talouden tasapainoon.

Kuntakentässä vallitsee merkittävä tulojen ja menojen epätasapaino, joka edellyttää talouden tasapainottamistoimenpiteiden jatkamista. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien tehtäväkenttä on supistunut, jolloin kunnilla on aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen ja paine veronkorotuksille kasvaa. Kuntakentän alijäämää syventää vuonna 2025 muun muassa kulutusmenojen ja investointien kasvu, vaikea verotulojen kehitys sekä valtionosuuksiin tehtävät leikkaukset. Kuntien taloustilanteet myös vaihtelevat voimakkaasti ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä.

Kehys

Kaupunginhallitus on päättänyt 2.6.2025 (§ 27) talousarvion käyttötalouden ja investointien laadintakehyksen vuodelle 2026. Hyväksytyssä kehyksessä kasvatuksen ja oppimisen toimialan toimintakulut ovat 619 milj. euroa ja toimintatuotot ovat 31 milj. euroa.

Kehyksessä toimintakulut nousevat vuoden 2025 käyttösuunnitelmasta vuoteen 2026 noin 4,5 prosenttia. Vuonna 2026 toimintakulujen kasvua lisäävät palvelutarpeen kasvun ja yleisen hintatason nousun lisäksi mm. oppimisen tuen lakimuutos, TE2024-uudistuksen tarkentuneet vaikutukset sekä kunta-alan palkkaratkaisu. Myös uudet toimitilat, kuten Varian Vehkalan kampus ja Jumbon kirjasto, lisäävät määräraahatarvetta. Sisäisten vuokratulojen ja vuokramenojen muutos on päivitetty kehykseen.

Kehys pitää sisällään 17,8 milj. euron verran talouden tasapainottamista vuotta 2026 koskien. Talouden tasapainottaminen valtuustokauden 2026–2029 aikana vaatii arviolta noin 50 milj. euron verran taloutta vahvistavia toimenpiteitä vuoteen 2029 mennessä. Valtuustosopimuksen mukaisesti tullaan nimeämään talous- ja strategiatoimikunta, joka linjaa talouden tasapainottamistyötä ja tarvittavien toimenpiteiden kokonaismäärää.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2029

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Samassa yhteydessä on myös laadittava taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja turvataan edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen.

Talousarvioesityksessä on otettu huomioon mm. palvelutuotannon kasvu, yksityisen päivähoiton indeksikorotus ja yleiset hinnankorotukset palveluostoihin. Osa hinnankorotuksista, hankemenosta sekä

tasapainottamistoimenpiteiden kohdistumisesta vahvistuivat kehyspäättöksen jälkeen. Tämän takia toimialan talousarvion toimintakulut ylittävät kehyksen 11 milj. eurolla. Tulot ovat 0,3 milj. euroa kehystä suuremmat. Talousarvio sisältää kehyspäättöksen kasvatuksen ja oppimisen toimialaan kohdistuvia talouden tasapainottamistoimenpiteitä 5,5 milj. euroa.

Toimialan ja palvelualueiden toiminnankuvauksissa on yksityiskohtaisemmin selvitetty keskeisiä tavoitteita, strategian pohjana olevia toimintaympäristön muutoksia, palvelustrategiaa ja -tuotantoa sekä muita taloussuunnitteluun ja toimintaan vaikuttavia tekijöitä.

Investoinnit

Irtaimen omaisuuden koko kaupungin määrärahan kehys on 7,1 milj. euroa vuodelle 2026. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 irtaimen omaisuuden määrärahaesitys on 3,2 milj. euroa.

Sitovat tavoitteet ja toimialan tulokortti

Valtuustokauden strategiaa toteutetaan vuosittain valtuustotasoisien sitovien tavoitteiden sekä toimialojen tavoitteiden ja tulokorttien kautta. Sitovat tavoitteet ovat valtuustossa hyväksyttäviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka edistävät valtuustokauden strategisten päämäärien toteutumista. Ehdotukset vuoden 2026 toimialan tulokortiksi ja sitoviksi tavoitteiksi esitetään talousarvion 2026 yhteydessä.

Talousarvioesityksen käsittely

Kasvatuksen ja oppimisen yhteistoimintaryhmän kokouksessa 10.9.2025 käsiteltiin toimialan talousarvioesitys. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan käsittelyn jälkeen kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 29.9.2025. Kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta 17.11.2025.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 16.9.2025 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä liitteenä oleva esitys kasvatuksen ja oppimisen toimialan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2029,
- b) hyväksyä kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 irtaimen omaisuuden määrärahaesitykseksi 3,22 milj. euroa,
- c) hyväksyä liitteenä oleva kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 sitova tavoite,
- d) hyväksyä liitteenä oleva kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 tulokortti.

Käsittely:

Kohta a)

Vasemmiston Minttu Sillanpää esitti, että luovutaan lakisääteisten oppituntimäärien ylityksen leikkaamisesta valinnaisaineista (4 ja 7 lk:t) 2 vvt (+211 000 euroa)
Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Vasemmiston Minttu Sillanpää esitti, että varhaiskasvatuksen täyttöastetta ei nosteta 103 %:iin (+600 000 euroa).

Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Kokoomus ja ruotsalainen kansanpuolue esittivät, että luovutaan lakisääteisten oppituntimäärien ylityksen leikkaaminen 4.lk valinnaisaineista (+ 110 000 euroa).

Perussuomalaisten ryhmä kannatti ehdotusta.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Vihreät ja sosiaalidemokraatit esittivät, että läksytuki-toimintaa ei lakkauteta (+167 000 euroa)

Perussuomalaisten Kai-Ari Lundell kannatti ehdotusta.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Perussuomalaisten ryhmä esitti avoimen toiminnan supistamista neljällä toimipisteellä (-280 000 euroa)

Kokoomus ja ruotsalainen kansanpuolue kannatti ehdotusta.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Kokoomus esitti, että sivulle 25 lisätään maininta millä mahdollinen toiminnanohjauskokeilu rahoitetaan. Lisättiin seuraava teksti lauseen ”kokeilu kestää kahdeksan vuotta” jälkeen: *Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja kokeilussa mukana oleva koulutuksen järjestäjä sopivat neljän vuoden mittaiseksi sopimuskaudeksi (strategiakausi) kerrallaan koulutuksen järjestäjän toiminnalle asetettavista tutkintojen, työllistymisen ja jatko-opintojen kannalta keskeisistä laadullisista ja määrällisistä tavoitteista. Mikäli sovitut tavoitteet aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia, OKM voi osoittaa harkinnanvaraista strategisen kehittämisen rahoitusta sovittujen tavoitteiden aiheuttamien kustannusten kattamiseksi. Harkinnanvarainen rahoitus myönnetään joko täysimääräisenä tai osittaisena aiheutuviin kustannuksiin nähden.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 4 (kappale 2,3,4 ja 5) lisätään kaikkiin teksteihin osaavan henkilöstön eteen: *hyvinvoivan*.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 4 (kappale 3) lisätään tekstin loppuun: *Koulujen ja perheiden välistä yhteistyötä vahvistetaan ottamalla kaikkien lasten vanhemmat aktiivisesti mukaan kouluyhteisöön.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 4 (kappale 4) lisätään tekstin loppuun: *Kasvun ja oppimisen tuki on varmistettava myös jatkossa.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 5 (kappale 3) muutetaan teksti: *Jatkamme vahvaa kehittämistä päiväkotij- ja kouluruoan osalta aiemman määrärahan puitteissa. Lasten ja nuorten ruoan tulee olla ravitsevaa, ympäristöystävällistä ja houkuttelevaa. Maukas ja terveellinen ruoka parantaa oppimistuloksia sekä edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia.*

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 17 (kappale 2) lisätään teksti: *Henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistämiseen panostetaan erityisesti työhyvinvoinnin, työkyvyn ja työelämätaitojen osalta.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 13 (kappale 2) lisätään teksti: *Turvataan vaativan erityisen tuen luokkien ja -ryhmien laadukas toiminta, joka tukee yksilöllistä oppimista ja ennaltaehkäisee myöhempiä elämänhaasteita. Tehdään tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Sosiaalidemokraatit esittivät, että sivulle 13 lisätään teksti: *Oppilaat, jotka puhuvat muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään ja joiden opetuskielen taito on riittävä S1-oppimäärään, ohjataan huoltajia valitsemaan S1-oppimäärä. Oppilaan kielitaito arvioidaan asiantuntevasti ja huolellisesti sekä tarvittaessa testein.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vihreät esittivät, että sivulle 7 (Kasvatuksen ja oppimisen toimiala, toimialan keskeiset tavoitteet, ensimmäisen kappaleen jälkeen) lisätään teksti: *Monikielisten oppijoiden kehittämisohjelman toimenpiteitä toteutetaan käytettävissä olevien talousarvioraamien puitteissa hyödyntäen tehokkaasti olemassa olevia resursseja ja yhteistyömahdollisuuksia.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vihreät esittivät, että sivulle 7 (kolmas kappale) lisätään teksti: *Avoimen toiminnan kehittämistä suunnataan segregaatian ehkäisemisen näkökulmasta ja tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tarjota matalan kynnyksen toimintaa, joka tukee lasten ja perheiden hyvinvointia monimuotoisilla asuinalueilla.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vihreät esittivät, että sivulle 13 (Perusopetus / Palvelualueen keskeiset tavoitteet, toisen kappaleen loppuun) lisätään teksti: *Riittävällä ruokailuajalla varmistetaan, että opetus ei vähene.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vihreät esittivät, että sivulle 13 (Perusopetus / Palvelualueen keskeiset tavoitteet, toisen kappaleen jälkeen) lisätään teksti: *Lisäksi vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja tulevaisuudenuskoa tuomalla esille samaistuttavia roolimalleja ja esimerkkejä eri aloilta kuten kulttuurista, tieteestä ja urheilusta.*

Oppilaitoksissa hyödynnetään entistä systemaattisemmin entisiä oppilaita, paikallisia toimijoita ja muita asiantuntijoita kertomaan omista poluistaan ja kokemuksistaan.

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vihreät esittivät, että sivulle 13 (Perusopetus / Palvelualueen keskeiset tavoitteet, toisen kappaleen jälkeen) lisätään teksti: *Kaupunki tukee kodin ja oppilaitosten välistä yhteistyötä vahvistavia rakenteita ja selvittää mahdollisuuksia laajentaa vapaaehtoistoimintaa siten, että paikallisyhteisön eri toimijat voisivat osallistua lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseen.*

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vihreät esittivät, että sivulle 24 (Toinen aste / Palvelualueen keskeiset tavoitteet, ensimmäisen kappaleen jälkeen) lisätään teksti: *Opiskelijoiden motivaatiota ja kiinnostumista opintoihin vahvistetaan tuomalla esille erilaisia roolimalleja ja urapolkuja. Oppilaitoksissa jatketaan valmistuneiden*

opiskelijoiden hyödyntämistä vierailijoina ja pyritään laajentamaan toimintaa eri alojen edustajiin, jotta opiskelijat näkevät monipuolisia esimerkkejä jatko-opinnoista ja työelämästä.

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vasemmisto esitti, että tekstissä sana *vieraskielinen* korvataan sanalla *monikielinen*.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Vasemmisto esitti, että sivulta 4 poistetaan sana ”*voi*”.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Päätös:

Päätetään

- a) hyväksyä liitteenä oleva esitys kasvatuksen ja oppimisen toimialan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2029, lisätyin muutoksin
- b) hyväksyä kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 irtaimen omaisuuden määrärahaesitykseksi 3,22 milj. euroa,
- c) hyväksyä liitteenä oleva kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 sitova tavoite,
- d) hyväksyä liitteenä oleva kasvatuksen ja oppimisen toimialan vuoden 2026 tulokortti.

Lisäksi merkittiin:

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta jätti seuraavat yhteiset pöytäkirjalausumat:

Toivomme valtuustopöytäkirjaan viitaten kaupunginjohtajan huomioivan esityksessään lauseen ”taloustoimissa suojellaan kasvatusta ja oppimista”.

Päiväkotien täyttöasteen nostossa seurataan noston vaikutuksia henkilöstön työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen sekä henkilöstön veto- ja pitovoimaan.

On kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että läksytukeen ohjataan kaikki tukea tarvitsevat. Läksytuen käyttöä seurataan ja kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti.

Avoimen toiminnan jatkovalmistelussa on varmistettava, että segregaaationäkökulma huomioidaan, ja toiminnan vaikuttavuutta seurataan. Lisäksi on varmistettava, että suljettavien avointen kohtaamispaikkojen alueella on tarpeen mukaan korvaavaa toimintaa.

Sosiaalidemokraattinen ryhmä jätti seuraavan pöytäkirjalausuman (johon myös kaikki yhtyivät):

Sosiaalidemokraattinen ryhmä korostaa, että myös taloudellisesti haastavina aikoina lasten ja nuorten oppiminen ja hyvinvointi ovat tulevaisuuden kannalta keskeisiä asioita. Tasapainottamisohjelmassa on tärkeää varmistaa, että varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen laatu pysyy vahvana ja että jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen kasvuun ja oppimiseen.

Pidämme tärkeänä, että opetusryhmät ovat pedagogisesti tarkoituksenmukaisen kokoisia ja että ryhmäkokoja ei kasvateta. Näin turvataan oppimisen edellytykset. Lisäksi on varmistettava, että pienryhmät ja erityisopetus vastaavat lasten ja nuorten yksilöllisiin tuen tarpeisiin.

Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset oppilaat tulee ohjata yhä useammin opiskelemaan suomi äidinkielenä (S1). Oppilaan kielitaito on arvioitava asiantuntevasti ja tarvittaessa testein, ja

huoltajille annettava vahva suositus S1-kielestä. S1-kielen valinta vahvistaa oppilaan suomen kielen taitoa niin kirjallisesti kuin suullisesti, mikä tukee jatko-opintoihin hakeutumista, opintomenestystä sekä antaa paremmat valmiudet työelämään. Vahva suomen kielen osaaminen lisää myös osallisuutta yhteiskunnassa ja luo myönteisiä edellytyksiä koko elämänkulkuun.

Jokaiselle lapselle ja nuorelle on annettava hyvät mahdollisuudet oppia suomen ja ruotsin kieli sekä saavuttaa vahva perusosaaminen lukemisessa ja laskemisessa. Lisäksi haluamme edistää koulujen monimuotoisuuden tukemista ja segregaaation ehkäisyä, jotta jokaisella lapsella olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia ja kasvaa yhdessä toisten kanssa. Koulujen ja perheiden välistä yhteistyötä vahvistetaan, erityisesti ottamalla eri kieliryhmien vanhemmat aktiivisesti mukaan kouluyhteisöön.

Samalla pidämme tärkeänä, että sijaiskäytännöt toimivat sujuvasti ja tukevat opetuksen jatkuvuutta sekä varhaiskasvatuksessa, että perusopetuksessa. Hyvin järjestetyt sijaisjärjestelyt turvaavat sen, että opetuksen laatu säilyy myös poissaolojen aikana ja lapset saavat tarvitsemansa tuen joka päivä sekä tukee henkilöstön hyvinvointia ja työssäjaksamista.

Liitteet:

- Kasvatuksen ja oppimisen toimialan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2029

Täytäntöönpano:

Valmistelu- ja lakiasiat

- ote kaupunginhallitus ja talousohjaus / Ruusula, Kandolin

Talouspalvelut

- asiakirjat talousohjaukseen

Muutoksenhakuohje:

Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136§

Lisätiedot:

Yhteisten palvelujen päällikkö Raakel Tiihonen, p. 040 515 8831, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Talouspäällikkö Hanna Litmanen, p. 050 302 5187, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)